

EUs rammedirektiv for vann – trussel eller mulighet for lokal forvaltning – en kommentar

Av Leif Simonsen, naturforvalter, Naturplan

Introduksjon

Min bakgrunn for innlegget er at jeg har vært prosjektleder for "Miljømål for Numedalslågen" som er gjennomført etter NIVAs karakterisering av vassdraget. Miljømålprosjektet er gjennomført i lys av EUs rammedirektiv for vann, men i vår prosjektperiode har lite vært avklart med hensyn til direktivet, både når det gjelder organisering og gjennomføring. For de seks kommunene som er berørt av Miljømål for Numedalslågen, blir det nå svært spennende å se hvilke krav som blir stilt og hvilke virkemidler som stilles til rådighet.

I det igangværende arbeidet med implementeringen av EUs rammedirektiv for vann blir det svært interessant å se hva som blir grenseverdiene mellom "god" og "ikke tilfredsstillende" vannstatus/økologisk status. De vannforekomstene som får "ikke tilfredsstillende" skal jo som hovedregel oppnå god status innen utløpet av 2015 dersom EUs opprinnelige tidsplan følges, og dersom ikke noen av unntaksbestemmelsene kommer til anvendelse.

Hva er problemområdene og hvilke virkemidler er tilgjengelige?

For svært mange vassdrag nær tettbebygde strøk under marin grense på Østlandet, vil bakterier og totalfosfor være et problem.

Når det gjelder tiltak for å unngå bakterier i vannforekomster, er det kommunene som har virkemidlene. Vannregionmyndighetene må derfor forholde seg til kommunene for å få gjennomført tiltak. Dersom kommunene ikke vil- eller av økonomiske grunner ikke kan - sette i gang kil-desøk og tiltak, blir det interessant å se hvilke virkemidler vannregionmyndighetene vil få.

Når det nye kategoriseringssystemet for vannkvalitet i ferskvann kommer i 2006 (SFT har signalisert dette) vil jeg anta at flere vannforekomster under marin grense som i dag har dårlig status på grunn av høyt innhold av totalt fosfor, blir plassert i en bedre kategori. Likevel vil det være mange som har for høye verdier, slik at vannforekomsten havner i kategorien "ikke

tilfredsstillende”.

I nedslagsfeltet til denne type vannforekomster, er landbruket en vesentlig menneskeskapt kilde (utenom fosfor fra avløp som må håndteres under bakterie/avløpstemaet). Virkemidlene for å redusere utslipp fra landbruket, er tilskudd til endret jordarbeidning (nivå blir bestemt i Fylkesmannens regionale miljøplan) og ”Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket” - SMIL. Disse tiltakene er frivillige for den enkelte bonde. Kommunene forvalter SMIL-ordningen. Hvilke virkemidler vil vannregionmyndighetene få for å kreve tiltak for å nå målet?

Dersom dagens virkemiddelstruktur skal opprettholdes, vil det være helt avgjørende at vannregionmyndighetene har et nært samarbeid med kommunene. Dersom det er flere kommuner som grenser til vannforekomsten, er det nødvendig med et samarbeidsforum mellom dem.

Kommunene bør gjennomføre et prosjekt for å sette miljømål for

vannkvaliteten i vannforekomster som er kategorisert som ”ikke tilfredsstillende”. Dette vil gi bedre og nødvendig innsikt i hva som er problemet og hva som er mulige løsninger. Denne prosessen bør vannregionmyndighetene følge nøye for å oppnå den samme innsikten som kommunene.

Konklusjon

Det vil altså bli svært spennende å se hvordan vannregionmyndighetene vil bli organisert og hvordan de vil jobbe. Videre blir det avgjørende hvilke virkemidler vannregionmyndighetene vil få til rådighet. Etter min oppfatning vil økonomiske tilskudd til planlegging og tiltak for å nå målet/kravet om god vannstatus være det beste. På denne måten opprettholdes lokal forvaltning innenfor nye rammer og krav til vannkvalitet.

Det viktigste med EUs rammedirektiv for vann vil likevel være den ”friske brisen som blåses inn i seilet til norsk vannforvaltning.”